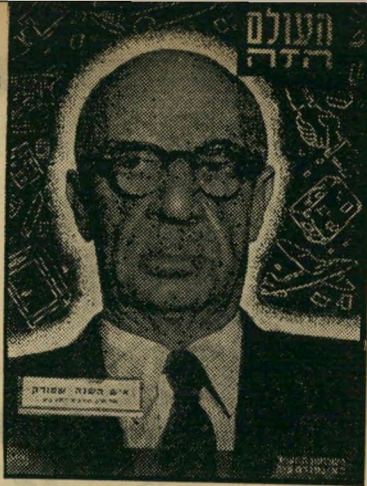

מי אומר „פוייה“?

מפני שמישטר זה נוח לכל המפלגות ולכל הגופים. איש אינו יכול להתקומם, כי כל אחד קיבל.

כל אחד רצה לקבל יותר — אבל אף אחד אינו מעוניין לשנות את השיטה. איש אינו יכול לנשוך את היד המחלקת לו כסף.

מבקר אמיל שמורק*

די לנו, רבותי חברי הכנסת, להצביע בהקשר זה על פרט אחד בדיווח שבין עיצום זה — על חברת שיוון ופיתוח. היא מחלקת את קרקע הלאום במחיר נמוך לחברות השיוון של כל המפלגות, ואלה מוכרות אותו במחיר כלכלי מלא.

כל המפלגות שותפות לשחיתות זו.

לפרסם שמות מלאים!

כבוד היושב-ראש — תחת להצטרף למקהלה החסודה של אומרי „פוייה“; תחת לחזור על המימצאים שהם נוראים, אך בלתי נמנעים במצב הקיים, או רוצים — כדרכנו — להציע הצעות מעשיות לתיקון המצב — ולו רק כדי שהציבור ידע מה הדרך הנכונה.

ואלה הצעותינו, שאותן אנו מציעים כהצעות-החלטה לסיכום דיון זה:

(א) יש לשנות את אופיו של דו"ח מבקר המדינה. יש להזכיר בו שמות מפורשים — שמות הפקידים שפטו, שמות הגופים שנהנו. יש לשנות את כל הסיגנון של הדו"ח.

(אילו היה מבקר מגלה את פרשת עכ"ף, היה כותב: „בעת הטיפול ברכוש הנטוש ביריחו, נתגלו אירועים נוראים, אך בלתי נמנעים במצב הקיים, יש להפנות את תשומת לבו של המושל הצבאי המוסמך לפנאים ברשות, שהביאו לחוסר מאתיים שקלים.“ המבקר התניח השתמש בלשון אחרת, קצת יותר יעילה: „לקחו מן החרם, וגם גנבו, וגם כיחשו, וגם שמו בכליהם.“)

ויקטור שפיטוב (מפ"ם): היית צריך להביא גם תמונות. זה היה יותר מעניין.

(ב) חייבת להיות הענשה של האחראים — הענשה ממש, עד להורדה בדרגה, והענשה על-ידי פירסום גלוי.

צריך להיות מוסר שיפוטי שיוון לא בעבירות משמעותיות סתם, אלא בסטייה מן הסדר הטוב, בהעדר ובפגיעה בסדרי המינהל. במקום שיש החלטה אישית, צריכה להיות אחריות אישית.

(ג) כל החלטה להעניק הטבה כלשהי, באיזה אופן שהוא מן האופי נים שהזכרנו, חייבת להיות פומבית ומפורסמת, תוך ציון הנימוקים. (המשך בעמוד 31)

* כאיש השנה תשי"ב.

** עכ"ף בן-הכרמי, משבט יהודה, הפר את פקודת יהושע ושדד את רכוש בני יריחו, אחרי כיבוש העיר. על כך נענש כל ישראל (יהושע, פרק ז').

רותי, בלי דיון ובלוי דיון, בלי פיקוח ובלוי ביקורת, לפי ראות-עיניהם של המחלקים, בעלי-השררה.

חלוקת השלל העצומה

במישטר החלוקה הקיים אצלנו כיום, המישטר הפרוטקציוניסטי, בעל-השררה הוא בעל-החלוקה, ובעל-החלוקה הוא בעל-השררה.

מה לא מחלק המישטר לנתנינו?

סובסידיות, פרמיות, מענקים, תמיכות, תמריצים, אשראי וזל. רשיונות-יבוא. הקלות ביכס. הקלות במיסים. מעמד של „מפעלים מאושרים“, קרקעות המדינה, הזמנות ממשלתיות. גיובים, רשיונות-עסקים, החלפת סיווג קרקעות, תנאי העדפה, רשיונות בנקים, שותפויות ממשלתיות, מונופולים, זכויות, רחמים מובטחים, החזר הפסדים, החזרי מיסים.

כל זה נוסף על מערכת שלמה של הענקות נוספות מטעם הסוכנות, המגבית היהודית המאוחדת, ההסתדרות, הרשויות המקומיות והמועצות הדתיות.

מה שמתחלק בחלוקת-שלל עצומה זו מגיע לסכום של מאות מיליונים של לירות לשנה.

מי מחלק? איך מחלקים?

בכל מקום יושב פקיד בכיר. הפקיד הבכיר הזה מחלק את הכל. לא לפי חוק, כי אין חוק. לא לפי תקנות, כי אין תקנות. אלא לפי מה שנקרא, בשפת-הזוהב של המישטר הקיים (שהיא גם שפת-הכסף): „שיקול-דעת“.

כל המפלגות שותפות לשחיתות

מה פירושו של שיקול-דעת זה? פירושו כי הפקיד הבכיר, והוא לבדו, מחליט כי שלמוני יקבל, ואלמוני לא יקבל.

פקיד המשתכר אלה לירות לחודש מחלק מיליוני לירות לחודש.

השר קובע מי יהיה מולטי-מיליונר, ומי יחדל מלהיות מולטי-מיליונר. שר אחד, תוך ישיבה על הספה בביתו, בשבת אחרי הצהריים, יכול לחלק פתקים המקימים מפעלים והמחטלים מפעלים.

יעקוב כ"ף (פא"י): אסור לכתוב בשבת פתקים.

אבנרי: אני באמת מתפלא שאתה יושב בקואליציה שבה קורים דברים כאלה.

יעקוב כ"ף: אני לא מאמין שזה קורה.

אבנרי: הייתי נותן לך את הכתובת, אבל בשבת הרי אינך יכול לנסוע לשם.

היו"ר רות הקטין: חברי-הכנסת אבנרי, אתה מוגבל בזמן ועליך להתרכז בנושא.

מישטר כזה יכול להתקיים רק בשני מקומות: בגן-העדן או בגני הנינוב. בגן-העדן, מפני שבו כל בעלי-השררה הם מלאכים, צחוריי כנפיים, ששום פיתוי אינו משפיע עליהם. או בגני-הנינוב, שבו השחיתות היא מישטר-חיים.

איך יכול מישטר כזה להתקיים בכלל? מדוע לא הביא להתקוממות כל כוחות הציבור?

יצירת מישרה חדשה של מומחה לענייני-בסחון, שיפקח מטעם הכנסת על הצבא, שירותי הבסחון ושאר ענפי מערכת-הבסחון, כדי להבטיח את המרות האזרחית הדמוקרטית. מבקר כזה קיים בכמה מדינות, כגון הקהיליה הפדרלית הגרמנית.

(קריאות מספלי חירות)

כן, מבקר כזה קיים בכמה מדינות, כגון הקהיליה הפדרלית הגרמנית, ארץ שהיא למודת-ניסיון בסוגיה זו.

● יחד עם זאת נמנענו גם כדי להביע בצורה זו את מחאתנו על כך שנשאר על כנו „המפתח“ הפסול לגבי הצעות-לסדר-היום והצעות-חוק פרטיות, המעוותות את הדמוקרטיה בכנסת. שינוי זה נתקבל בשעתו ביוזמה משותפת של מפא"י וחרות, ועוקצו היה מופנה נגד סיעתנו.

בשעה שנקבע הסדר שירותי זה, הכובל את זכות הטיעות הקטנות והעלות עניינים בכנסת, נקבע בפירוש כי יישאר בי-תוקפו רק עד חודש יולי 1966, ואז יידון כולו מחדש. והנה, למרות שעבר תאריך זה, ולמרות שהנסיון הוכיח כי צדקו כל טענותינו העקרוניות והמעשיות נגדו, לא בוטל ההסדר.

ההצעה של חברי-הכנסת פרס היא למעשה ההצעה הראשונה במחזור חדש על-פי אותו מפתח. גם אנחנו הגשנו את אותה ההצעה, אך לא יכולנו להביא אותה לדיון.

אנו מוחים על כך, ותובעים את ביטולו המוחלט והחזרת ה-מצב הקודם על כנו.

איפה החיכים הדתיים כולם?

שהתנהל ויכוח זה, עדיין היה האולם מלא. יחסית, נכחו כ-40 חיכים, אך כעבור חצי שעה בלבד, בשעה 12.40, כשעלתה הצעתו של חיכ גרוס בעניין תחבורת-השבת, נותרו באולם 9 חיכים בלבד, מלבד הגאון, היו"ר (ישראל ישעיהו) ואנוכיי:

רשימת הנוכחים (המערך — 2 מתוך 49 (עופר, ביטון); גח"ל — 1 מתוך 26 (יוסף תמיר); רפ"י — 1 מתוך 10 (בן-פורת); מפ"ם — 1 מתוך 8 (פלד); ל"ע — 3 מתוך 5 (פינחס רוזן, הררי, עשרי); מק"י — מיקוניס. לא נכח איש מטיעות המפ"ל, פא"י, חרות, רק"ח.

העדרות אנשי המפ"ל ופא"י היתה מובנת — הם לא רצו להצביע נגד הצעה דתית, אך לא יכלו להצביע בעדה, מטעמי קואליציה. ביקשתי להדגיש זאת בקריאת-ביניים:

לורנץ: ... אני רוצה לשאול בכל החומרה את חברי-הכנסת הדתיים, היושבים בקואליציה הממשלתית...

אבנרי: היכן הפ?

לורנץ: אני שואל את חברי הכנסת הדתיים היושבים בקואליציה, ושאניס כאן עכשיו... הנוכחות היתה מצומצמת עוד יותר יום לפני כן, כאשר ענה שריהתחבורה, משה כרמל,

פרס

לדברי החיכים שהשתתפו בחיכות על משרדו, לפני כמה שבועות. אך לא חסרו בנאומו פרטים מעניינים, ביניהם אחדים שנגעו לדברים שלנו. קבוצת-הדיון של סיעתנו, שחקרה את בעיות התחבורה, הגיעה למסקנה כי בתנאים המיוחדים של ישראל, אין זה כדאי להניח מסילות-רכבת, ומוטב להשקיע את הכסף בסלילת כבישים ופיתוח תחבורה מנועית. הבענו דעה זו בחיכות, ועל כך ענה השר:

משה כרמל: ... היו כאלה שתבעו לשלול את הרכבת, לשפר אותה, להרחיב את מסילותיה, ואילו חברי-הכנסת אבנרי אמר כי הרכבת מהווה ביזבוז, וצריך לבטל אותה. בכל אופן, לא צריך להוביל אותה למרחקים.

אני רוצה לומר לחברי-הכנסת אבנרי שאין אנו מתכוונים לקבל את הצעתו בעניין זה. לרכבת יש תפקיד. היא משמשת גורם בפיתוח הארץ. יש גם נסיון בעניין זה מארצות אחרות. יש כמה וכמה מקומות פורחים בעולם, שראשית שיגשגים החלה עם הבאת מסילת-הברזל למקום...

אבנרי: מתי?

כרמל: בעבר.

אבנרי: אולי לפני מאה שנה.

כחנת השר היתה, כנראה, למסילות שהונחו באמצע המאה שעברה לרוחב יבשת אמריקה, ושכאן מילאו תפקיד מרכזי בפיתוח מדינות המערב. אבל אז לא היתה קיימת המכונית. כיום נחונות כל הרכבות האמריקאיות במשבר מתמיד, בעוד התחבורה המוטורית פורחת. יותר מזה היה לנו בקשר להצעה אחרת שלנו — לגבי הבטיחות. מאז פתיחת הכנסת אנחנו מנהלים בה מלחמה ועירה למען חגורות-הבטיחות.

כרמל: ... אני רוצה למסור עוד לחברי-הכנסת — נידמה לי שמתעניין בזה בעיקר חברי-הכנסת אבנרי, ואני שמח שאפשר לקבל גם הצעה שלו — שאנו נטיל בקרוב חובה לחבוש קמדות על כל מי שנוהג ומוביל אופנוע בדרכים בנעירונות. כן נדאג לכך שבכל מכונית בארץ יהיו סידורים להתקנת חגורת-בסחון, ונחייב את הנוהגים הקונים רכב חדש שתהיה מותקנת ברכב חגורת-בסחון.

מרדכי סורקים (רפ"י): כיצד תחייב אותם לקשור את חגורות-הבסחון?

כרמל: שנכנע איתם.

מדוע דרושה ויזה לאנגליה

ע"ה קלה אחרי זה הגיע לקריאה אחרונה חוק הדרכונים, המעניק לשרי-הפנים את הזכות לבטל את דרכונו של כל ישראלי בכלל, ושל כל ישראלי בחו"ל בפרט.

לכאורה בא חוק זה להפקיע את הדרכונים של היורדים, אך למעשה הוא יוצר מצב של שרירות גמורה. כי שרי-הפנים יכול למונע בעד כל ישראלי לנסוע לחו"ל, או להישאר בחו"ל. נגד חוק זה מסרנו את ההודעה הבאה, אף היא במיסגרת הימנעות:

אורי אבנרי: גבירתי היושב-ראש, כנסת נכבדה.

נמנענו מהצבעה, מפני שאנו חושבים שזהו חוק רע, הבא לתקן מצב רע.

(המשך בעמוד 28)